

A VAS MEGYEI KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÁS MUNKATERVE

2016

Berzsenyi Dániel
Megyei és Városi Könyvtár
Szombathely

**MUNKATERV A BERZSENYI DÁNIEL MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR**

**KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZERBEN
VÉGZETT MUNKÁJÁHOZ**

2016.

**AZ INTÉZMÉNY SZÉKHELYE: SZOMBATHELY
AZ INTÉZMÉNY VEZETŐJÉNEK NEVE: NAGY ÉVA**

Tartalom

1. Helyzetkép.....	3
1.1. Vas megye településeinek könyvtárellátási helyzete számokban	3
1.2. A központi költségvetési támogatás egységes feladatalapú felhasználási terve	6
2. A megyei könyvtár által nyújtott szolgáltatások	8
2.1. Állománymenedzsment.....	8
2.1.1. Gyűjteményfejlesztés	8
2.1.2. Állomány nyilvántartása, feltárása, gondozása	10
2.2. Dokumentumszolgáltatás.....	11
2.3. Információs szolgáltatás	11
2.4. Közösségi szolgáltatások.....	13
2.5. Speciális könyvtári szolgáltatások, dokumentumok, eszközök biztosítása a fogyatékossgal élők számára.....	14
2.6. Szakmai képzés, továbbképzés.....	15
2.7. Eszközbeszerzés.....	16
2.8. A megyei könyvtár által a kistélepülési megállapodásban vállalt további szolgáltatás.....	16
3. Szolgáltató könyvtár	17
4. Minőségfejlesztés, minőségirányítás, a szolgáltatás dokumentálása	17
5. Kommunikáció dokumentálása	18

1. Helyzetkép

1.1. Vas megye településeinek könyvtárellátási helyzete számokban

A **Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer célja**, hogy a megye kistépelülésein élőknek közvetve vagy közvetlenül **minőségi könyvtári szolgáltatásokat** biztosítson. Vas megye aprófalvas településszerkezete (13 város és 203 község), a folyamatosan **fogyó és öregedő népesség** megfelelő könyvtári **ellátását** a KSZR biztosíthatja.

A KSZR **feladatellátásába** – 2015-höz hasonlóan – **hat városi könyvtár** (Celldömölk, Körmend, Kőszeg, Sárvár, Szentgotthárd, Vasvár) bevonását tervezzük, a hatékony és gazdaságos szolgáltatásszervezés érdekében. A városi könyvtárak bevonása természetesen nem változtat a Berzsenyi Könyvtár teljes körű, a KSZR működtetésében vállalt teljes körű szakmai és pénzügyi felelősségvállalásán.

2016-ban szolgáltatásszervezésünknek továbbra is **elsődleges prioritása** a folyamatos, helyi igényekhez igazodó **dokumentum-ellátás**, a választék bővítése a kihelyezett gyűjtemények meghatározott részének rendszerszerű cseréjével.

Második helyen a közösségi szolgáltatások állnak. Kulturális alapszolgáltatásként szervezzük az előzetes igényfelmérésen alapuló olvasást és könyvtárhasználatot népszerűsítő programokat, az esélyegyenlőséget is javító, a digitális írástudás fejlesztését segítő használó képző tanfolyamokat. Községi programjainkat fel kívánjuk használni a regisztrált használóink számának növelésére.

Fontos feladatnak tekintjük a **közhasznú információszolgáltatás** mellett a **helyi identitás erősítését segítő szolgáltatásaink** továbbvitelét (Községajánló, Vasi Digitális Archívum), fejlesztését (tájegységi helyismereti dokumentumok digitalizálása).

Folytatjuk a községi gyűjtemények nagyarányú, tételes, teljes körű **állományellenőrzéssel** egybekötött selejtezését. 2016-ra is tervezzük **IKT-és eszközfejlesztést**, és a kulturált környezet kialakítását segítő **bútorvásárlást**.

Tervezzük alapfokú könyvtárosi tanfolyam indítását, a **Szakmai Műhelybeszélgetések**, a **Községi Könyvtárosok Napja** rendezvénysorozatunk és a **Vas Megyei Könyvtári Nap** hagyományának folytatását.

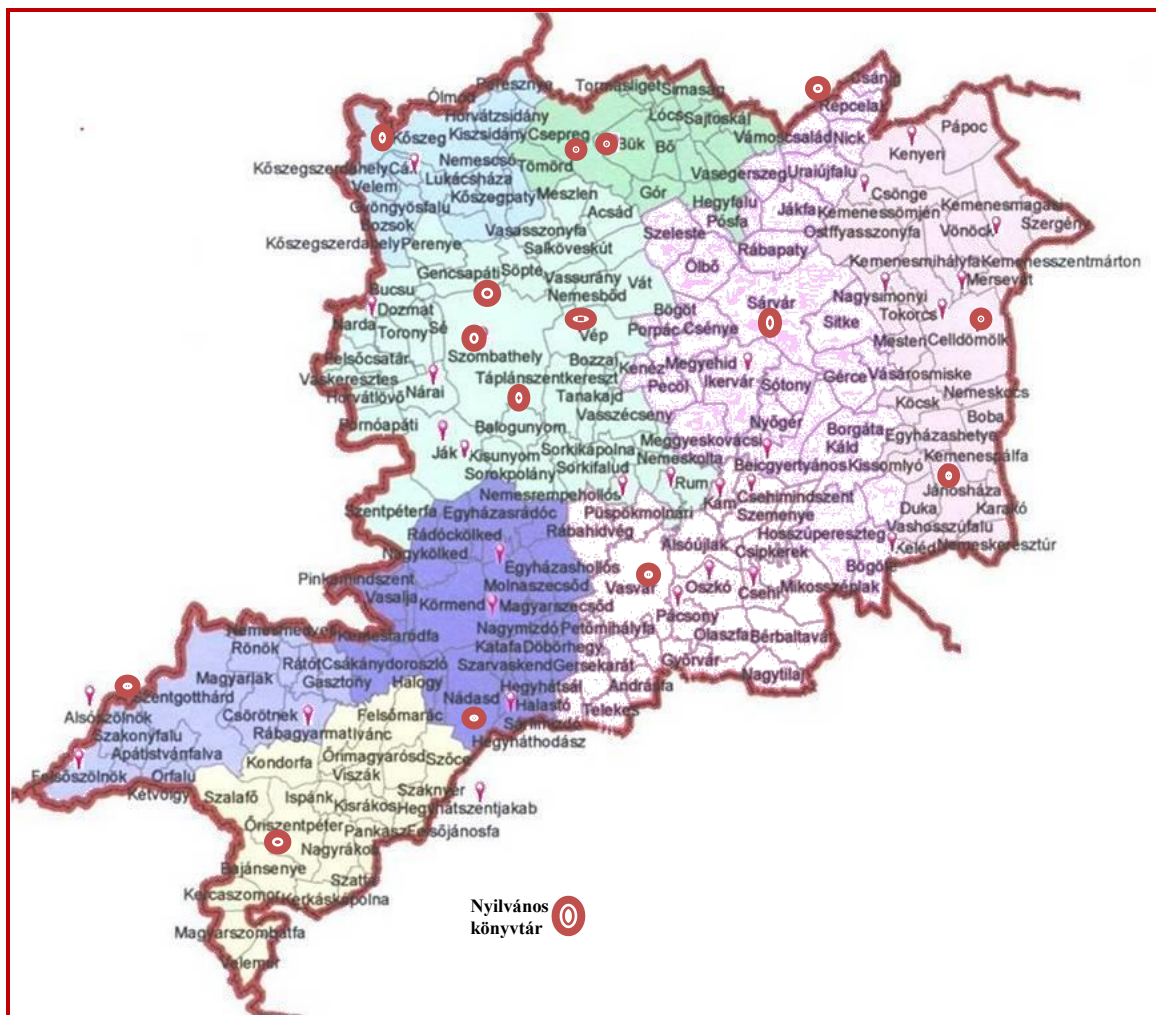
Jelentős munkaidőt szánunk a **Vas Megyei Könyvtári Portál KSZR menüpontjában** elérhető tartalmak teljes körűvé tételére, és folyamatos frissítésére.

Elégedettségvizsgálatot könyvtári szervezésű **közösségi rendezvényeinkhez** kapcsolódva véletlenszerűen kiválasztott minta alapján tervezzük az adott programok résztvevőivel, illetve közreműködőjé(i)vel.

Kistépelülési önkormányzataink könyvtári berendezések megújítását támogató pályázatokon való sikeres indulásának segítése érdekében tervezzük a **szolgáltató helyek épületi, berendezési, felszereltségi** ellátottságára vonatkozó 2013-as **felmérésünk** és nyilvántartásunk megújítását.

A Berzsényi Dániel Könyvtár könyvtárellátási szolgáltató rendszeréhez **2016**-ban Vas megye **199 települése** tartozik. 2015-ben Hegyfalu önkormányzata kötött Együttműködési megállapodást könyvtárunkkal. Hegyfaluban hagyományosan nyilvános könyvtár fenntartásával próbált eleget tenni az önkormányzat ellátási kötelezettségének. A rendelkezésre álló pénzügyi források elégtelensége és az elmúlt évben bekövetkezett személyi változás miatt a fenntartó a KSZR-hez való csatlakozás mellett döntött. E változások eredményeként **2015. január 1-jén a megye 216 településének 92%-a** a Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer tagja. A Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén **13 városunk és négy községünk** (Gencsapáti, Nádasd, Rum, Táplánszentkereszt) szerepel.

Vas megye könyvtárellátási térképe – 2016. január 1.

Hosszabb távon a **KSZR hatókörébe további három település bevonása lehetséges: Nádasd, Rum, Óriszentpéter**. Az esetleges csatlakozás oka mindhárom esetben más és más:

- **Nádasd:** A településen 2015-ben szakfelüyeleti vizsgálat volt, mely megállapította, hogy a könyvtár alapküldetésének vizsgálata a nyilvános könyvtári elvárásoknak nem felel meg, a közkönyvtári feladatellátáshoz biztosított pénzügyi forrásai minimálisak. (2015-Ft-ot használt fel.) A szakfelüyeleti vizsgálat a problémák legcélszerűbb megoldásaként a KSZR-hez való kapcsolódást javasolta. Ennek realizálódása részben a

korábbi uniós pályázatok fenntartási időszakai követelményrendszerének és a helyi önkormányzat hajlandóságának függvénye.

- **Őriszentpéter:** Vas megye legkisebb városaként (1 160 fő) szerepel a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén. KSZR-hez való csatlakozása – melyet a 2014-ben elvégzett szakfelüyeleti vizsgálat szintén támogatott – a szakmai és a pénzügyi hatékonyság szempontjából egyaránt indokolt. Realizálódása az önkormányzat döntésképtelensége miatt húzódik.
- **Rum:** A szakmai szempontból minden tekintetben helyén lévő, szolgáltatóképes könyvtár esetleges kapcsolódása a fenntartó spórolás iránti vonzódásának lehet az következménye, annak ellenére, hogy tevékenységéről, könyvtári alapidokumentációjáról a 2014. évi szakfelüyeleti vizsgálat, illetve könyvtárunk egyaránt elismeréssel tud csak nyilatkozni.

A **Vas Megyei KSZR** – a nemzetiségi önkormányzatokkal kötött külön megállapodás nélkül, a törvényi előírásoknak megfelelően – 2016-ban is folyamatosan végzi a megye **15 nemzetiségi települése és két településrésze** (horvát, német, szlovén) anyanyelvű dokumentum-ellátását, és szervezi a nemzeti identitás megőrzését segítő könyvtári közösségi programokat.

Könyvtárak		Könyvtárak száma (db) 2015	Könyvtárak száma (db) 2016	Lakosság-szám összesen 2015
Könyvtárellátási Szolgáltató Helyek	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 0 - 500 lakosú településen	136	136	34 832 fő
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	0	0	0
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 501 - 1000 lakosú településen	47	48	33 770 fő
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	0	0	
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1001 - 1500 lakosú településen	10	10	11 762 fő
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	0	0	0
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1501 - 5000 lakosú településen	5	5	9 672 fő
Összesen		198	199	90 036 fő
Nemzetiségi könyvtárat fenntartó nemzetiségi önkormányzattal kötött megállapodás alapján		17	17	6 873 fő
A települési közkönyvtári és iskolai könyvtári feladatokat együttesen ellátó szolgáltató helyek száma		6	6	6 967 fő
ebből megkötött megállapodások száma		0	0	0

A 2015. január 1-jei adatokhoz képest **Hegyfalu csatlakozása miatt** a könyvtárellátási szolgáltató rendszer által **ellátandó népesség** száma 0,8%-kal **nőtt**. Azonban településeink **68%-nak** lakossága továbbra is **500 fő alatti**.

A KSZR szolgáltatási rendszerének köszönhetően könyvtári szempontból ellátatlan vasi település – legyen bármilyen kis lélekszámú – nincs. Azt azonban, hogy esetükben hosszú távon is a telepített szolgáltató hely fenntartása és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásszervezés az igazi megoldás, végig kell gondolni, és amennyiben erre pályázati forrásból lehetőség nyílik, el kell indítani könyvtárbuszhoz kapcsolódó ellátásukat.

1.2. A központi költségvetési támogatás egységes feladatalapú felhasználási terve

A KSZR szolgáltatáshoz biztosított központi forrást az ellátás szervezéséért felelős megyei könyvtárak kizárólag a szolgáltatások teljesítéséhez kapcsolódó kiadásokra finanszírozására fordíthatják. Az alábbi táblázat Vas Megyei KSZR 2016. évi költségvetési támogatásának részletes felhasználási tervét mutatja:

Vas megye Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer 2016. évi költségvetési támogatásának felhasználási terve			
		kiadások	összesen
Személyi jellegű kiadások összesen			25 688 000 Ft
	Szakmai szolgáltatás megbízási díja munkakörön kívüli és munkaidőn túli feladatra	1 950 000 Ft	
	Közösségi programok előadóinak, oktatóinak és közreműködőinek megbízási díjai	23 738 000 Ft	
Személyi juttatások járulékai összesen			6 242 184 Ft
	Személyi juttatások járulékai	6 242 184 Ft	
Dologi kiadások összesen			106 656 916 Ft
Dokumentumszolgáltatás			42 500 000 Ft
	Dokumentumbeszerzés összesen		42 000 000 Ft
	Könyv	26 600 000 Ft	
	Folyóirat, napilap	12 000 000 Ft	
	Nem hagyományos dokumentumok	3 400 000 Ft	
	Könyvtárközi kölcsönzés - egyedi dokumentumokra vonatkozó kérések teljesítése (postaköltség, csomagolás stb.)	500 000 Ft	
Információszolgáltatás			300 000 Ft
	Adattárak, adatbázisok szolgáltatás díja (pl. EBSCO), honlapfejlesztés, retrospektív feldolgozás, konverzió, oktatásban, képzésben résztvevők információellátásának segítése Helyismereti információk biztosítása, digitalizálás	300 000	
Közösségi szolgáltatás			43 356 916 Ft
	Digitális írástudás fejlesztés, információs műveltség elsajátításának, használóképzés, tanulási folyamatok támogatása, ODR-MOKKA működéséről tájékoztatás		
	Olvasásfejlesztő, ismeretterjesztő, a könyvtár szolgáltatásait népszerűsítő programok, kulturális, közösségi rendezvények, egyéb programok, kiállítások szervezése	43 356 916 Ft	

Könyvtárosképzés, továbbképzés		2 500 000 Ft	1,99%
Könyvtári személyzet rendszeres képzése, továbbképzése, szakmai napok költségei (tanfolyamok költsége, utazás, csoportos étkezés)	2 500 000 Ft		
Szolgáltatások szakmai anyagköltsége		1 000 000 Ft	0,80%
Szakmai nyomtatványok, vonalkód, könyvtámasz, címkék, filmulux, olvasójegy stb.	500 000 Ft		
Kültéri és beltéri táblák, feliratok, képeretek, betű- és szakjelzet készlet stb.	500 000 Ft		
Szolgáltatások infokommunikációs költsége		3 000 000 Ft	1,60%
Nem adatátviteli célú távközlési díjak			
Adatátviteli célú távközlési díjak			
Szoftverüzemeltetés, licenc díj, portálszolgáltatás díja	3 000 000 Ft		
Szolgáltatások szállítási költsége		2 000 000 Ft	1,64%
Gépkocsi/könyvtárbusz üzemeltetés kiadásai (hajtó- és kenőanyag, biztosítás, szerviz)			
Egyéb szállítási költség, csoportos utazás költsége	1 500 000 Ft		
Postaköltség (egyéb postai küldemény)	500 000 Ft		
Szolgáltatások egyéb kiadásai		850 000 Ft	0,69%
Pénzügyi szolgáltatás, bankköltség, közbeszerzés költsége Egyéb általános költségek Irodaszerek, egyéb nyomtatvány	850 000 Ft		
Továbbszámlázott (közvetített) szolgáltatások kiadásai államháztartáson belülről - szolgáltatás vásárlása városi könyvtártól			
Szolgáltatások marketing eszközei		450 000 Ft	0,36%
Szolgáltatást népszerűsítő, tájékoztató kiadványok, programmeghívók, hirdetés, reklámköltségek	450 000 Ft		
Szolgáltatások kísértékű tárgyi eszközei		6 700 000 Ft	5,41%
Fejlesztő játékok, eszközök kiegészítő célbútorok, berendezési tárgyak, számítástechnikai eszközök, elektronikai eszközök	6 700 000 Ft		
Szolgáltatások beruházási, fejlesztési költsége		3 000 000 Ft	2,42%
Számítástechnikai nagyértékű eszközök, szoftverek			
Szállító jármű vásárlása			
Szoftver- és adatbázisfejlesztés	3 000 000 Ft		
Egyéb			
Egyéb, a fenti kategóriákba nem sorolható tétel		10 000 000 Ft	7,16%
Egyéb anyagok irodalomnépszerűsítő foglalkozásokhoz	10 000 000		
Támogatás összesen		138 587 100 Ft	

2. A megyei könyvtár által nyújtott szolgáltatások

A 39/2013. (V.31.) EMMI rendelet 4. §-ban megfogalmazott elvárások alapján kötött Megállapodásokban a **Berzsenyi Dániel Könyvtár** az alábbi **szolgáltatásokat** nyújtására vállalt kötelezettséget **199 település számára**:

- **Dokumentumszolgáltatás, gyűjteményfejlesztés**
  - ✓ Gazdaságos és változatos, a felhasználói igényekhez igazodó dokumentum-ellátás, a gyűjtemény sokoldalú hasznosítása (rendszerszerű csere, frissítés), időszaki kiadványok rendelkezésre bocsátása.
  - ✓ A KSZR állomány szakszerű nyilvántartása, gondozása, feltárása, elektronikus lelőhely információ szolgáltatása (www.vasikonvyvtark.hu).
  - ✓ A fogyatékkal élők, nemzetiségek speciális gyűjteményi igényeinek kielégítése.
  - ✓ A helyben lévő állománnyal ki nem elégíthető felhasználói igények teljesítése könyvtárközi kölcsönzéssel.
  - ✓ Személyi változás esetén a könyvtári kihelyezett gyűjtemény szakszerű átadása.
- **Információs szolgáltatás**
  - ✓ Közhasznú és közérdekű információs szolgáltatás.
  - ✓ A magyar könyvtári rendszer szolgáltatásainak közvetítése.
  - ✓ Könyvtárközi kölcsönzés.
  - ✓ Helyismereti információk szolgáltatása.
- **Közösségi szolgáltatások**
  - ✓ Közösségi, az olvasást és a könyvtárhasználatot népszerűsítő programok szervezése.
  - ✓ A digitális írástudáshoz kapcsolódó ismeretek megszerzését segítő ingyenes használóképző tanfolyamok.
  - ✓ A szolgáltató hely használóinak bevonása az országos és megyei szervezésű könyves ünnepekbe, szakmai programokba.
  - ✓ A helyi munkatárs idősekkel való kapcsolattartásának (pl. házi kölcsönzés, csoportos beszélgetés stb.) szakmai támogatása.
  - ✓ A helyi társadalom segítése közösségi ünnepek tartalmának összeállításában.
- **Humán erőforrás fejlesztése**
  - ✓ A szolgáltató helyen ellátandó feladatok elvégzéséhez szükséges könyvtárosi ismeretek megszerzését biztosító alapfokú könyvtárosi tanfolyamok szervezése.
  - ✓ Szakmai továbbképzés, tanácsadás

2.1. Állománymenedzsment

2.1.1. Gyűjteményfejlesztés

Gyűjteményfejlesztésünk célja változatos és sokszínű dokumentum kínálat biztosítása, a rendelkezésre álló beszerzési keret lehető leggazdaságosabb felhasználásával, az általános felhasználói igények és a gyűjtőköri szabályzatban rögzített alapelvek figyelembe vételével. Az egyedi igényeket a könyvtárközi kölcsönzés segítségével teljesítjük.

Terveink szerint 2016-ban **42 000 000,- Ft**-ot fordítunk a gyűjteményi kínálatbővítésre, az alábbi dokumentumtípusok szerint megoszlásban:

Beszerezendő dokumentumtípus	tervezett darabszám	tervezett értéke ezer Ft-ban
könyv- és hangoskönyv beszerzés	13 300	26 600
folyóirat, heti-, napilap	1 620	12 000
nem hagyományos dokumentum (DVD)	900	3 400
egyéb	0	0
Összesen:	15 820	42 000

Könyvtárunk törvényi kötelezettségének eleget téve 2016-ban is **közbeszerzési eljárással** választja ki azt a **szolgáltatót**, amely a legkedvezőbb feltételekkel kínálja beszerzésre az **egyedi állomány-nyilvántartásba kerülő nyomtatott dokumentumokat**. Elvárásaink:

- megvételre a 2016-ban kereskedelmi forgalomba kerülő magyar és idegennyelvű könyveket kínálja, de szükség szerint biztosítson lehetőséget a Magyarországon 2009. január 1. után megjelent, a piacon jelenleg még fellelhető kiadványok pótlólagos beszerzésére is, kétheti szállítási/rendelési gyakorisággal;
- adjon lehetőséget a teljes körű elektronikus ügyintézésre (rendelés, reklamáció, szállítások nyomon követése, rekordletöltés);
- nem kereskedelmi célú tartalmi ismertetők biztosítása;
- szolgáltasson adatokat a megrendelt dokumentumok formai és tartalmi feltárásához (bibliográfiai leírás, ETO-jelzet, tárgyszó, elektronikus formátum [HUNMARC]);
- a megvásárolt köteteket könyvtári használatra alkalmas szereléssel (raktári jelzet, sarok, egy-egy könyvkártya, katalóguskarton) szállítsa.

A **nem hagyományos dokumentumok (DVD)** beszerzésénél alapvető elvárásunk:

- a kölcsönzési jogdíjas kiadványok forgalmazása;
- a terjesztő biztosítsa annak lehetőségét, hogy rajta keresztül a magyarországi legnagyobb film- és DVD-forgalmazók kínálata elérhető legyen.

Az **időszaki kiadványok** esetében a szolgáltató helyek kínálatát – tekintettel azok nyitva tartási gyakoriságára – napilapok előfizetésével továbbra sem bővítjük: olyan **praktikus információkat nyújtó**, illetve **szórakoztató** jellegű **lapválasztékot** kínálunk, amely alkalmas új használói rétegek megnyerésére. Jelenlegi folyóirat-előfizetésünk **teljes körű felülvizsgálatát 2017-re** tervezzük. **2016-ban** indokolt esetben a **kínálat** maximum **három** címmel történő **kiegészítésére** adunk lehetőséget. Az új igények jelzésének **határideje: március 31.**

Az egyedi nyilvántartású dokumentumok szerzeményezésekor továbbra is a Berzsényi Dániel Könyvtár állt megrendelői kapcsolatban a szállítókkal. Ugyanakkor a rendeléseket – az ellátandó települések lakosság száma alapján arányosan meghatározott keret erejéig – közvetlenül a szolgáltatásközvetítésbe bevont városi könyvtárak kezdeményezik. A kiválasztott dokumentumok a városi könyvtárakhoz érkeznek, ahol gondoskodnak átvételükről, elektronikus állományba vételükről és kiszállításukról a körzetükhöz tartozó községi szolgáltató helyekre. A folyóiratokat közvetlenül a Berzsényi Könyvtár rendeli, szállítási címként az igénylő községi szolgáltató hely elérhetőséget adva meg.

2.1.2. Állomány nyilvántartása, feltárása, gondozása

A megvásárolt újdonságok **elektronikus nyilvántartásba** vétele a városi könyvtárak **Szikla21** és a megyei könyvtár **OLIB 8.2** könyvtári integrált rendszerében történik, elektronikus katalógusban való, **internetes közzétételét** 24 órás hozzáférhetőséggel a **Vasi Könyvtári Portál** biztosítja (www.vasikonnyvtarak.hu). Az egyes **szolgáltató helyek gyűjteményéről** a **VKP KSZR menüpontja** ad tájékoztatást, ahol a településnél található link az adott állományt feltáró elektronikus katalógushoz vezet.

Dokumentum-ellátási filozófiánk meghatározó eleme a kihelyezett gyűjtemények meghatározott részének rendszeres cseréje, melynek gazdaságos és hatékony megvalósítása szintén indokolja a városi könyvtárak bevonását a KSZR feladatok megoldásába. Városi könyvtári partnereinknek és a BDK-nak egyaránt kötelezettsége, hogy **negyedévente szállítson új dokumentumokat** a településekre, és alkalmanként a kiadott dokumentumkínálatot csereanyaggal is bővítse.

A feltöltések kiszállítása mellett folyamatos feladata a helyben lévő gyűjtemények gondozása. 2016-ban – a szolgáltatásközvetítésbe bevont városi könyvtárakkal megosztva – **31 településen** tervezünk **tételes, teljes körű állományellenőrzést**. Az előre tervezett leltározások számát az évközi, személyi változás miatt szükségesség vált, előre nem tervezhető revíziók növelhetik.

Település	Lakónépessége	A településen helyben lévő dokumentumok száma (cseretétét nélkül)	Elektronikus nyilvántartásba vett dokumentumok (%-ban)	A szolgáltató hely dokumentumállománya elektronikus katalógusban: teljes mértékben feltárt (100 %) részben feltárt (becslés %-ban) nem érhető el (0 %)	Selejtezendő dokumentumok százalékos aránya (becslés %-ban)	Raktári jelzetek megfelelése (0 % nincs, 100 % teljes mértékben megoldott)	Vonalkódolás (0 % nincs, 100 % teljes mértékben megoldott)
Összesen	90 036	333 871	87	95	25	91	35
1-500 lakosú településen	34 832	180 390	95	96	24	91	35
501 – 1000 lakosú településen	33 770	104 502	76	95	27	91	31
1001 – 1500 lakosú településen	11 792	24 310	74	99	25	89	32
1501 – 5000 lakosú településen	9 672	24 669	79	80	40	83	49

2.2. Dokumentumszolgáltatás

Kistelepüléseink dokumentumszolgáltatását kétféle módon biztosítjuk:

1. kihelyezett KSZR gyűjtemény új beszerzésekkel és csereanyaggal bővítve,
2. más könyvtári gyűjtemények dokumentumanyagához való hozzáférés biztosítása.

Első esetben a tervezett egyedi állomány-nyilvántartású dokumentumok beszerzési keretének felhasználásával **átlagosan 71 kötet új dokumentum** kerülhet ki településeinkre, mely további **230 kötet csereanyaggal bővíthet** az előző évek gyakorlatát figyelembe véve.

Második esetben, a **helyben lévő gyűjteményekkel ki nem elégíthető igényeket könyvtárközi kölcsönzéssel** teljesítjük, elsődlegesen rendszeren belül, a KSZR szolgáltatásközvetítésébe bevont városi könyvtárakban létrehozott könyvtárközi gyűjteményalap támogatásával. Az így sem teljesíthető kérések a Berzsenyi Könyvtár, illetve a városi könyvtárak közvetítésével kerülnek át az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerbe. Mivel a könyvtárközi kölcsönzés lehetősége minden településnek rendelkezésére áll, ha vállalja a kölcsönzés szabályainak betartását, kihasználása nagymértékben függ attól, hogy a helyi szolgálatot ellátó könyvtáros közvetíti-e az egyedi igényeket. Dokumentumokat kizárólag könyvtári szolgáltató helyek címére küldünk. A lejárt kölcsönzési határidejű dokumentumok könyvtárunkhoz ingyenes válaszküldeményként juttathatók el. Községeink könyvtárközi kérését egyaránt fogadjuk telefonon, faxon, e-mailen (szet@bdmk.hu), illetve a Vas Megyei Könyvtári Portál felületén. **2016 végéig** mintegy **10%-os könyvtárközi forgalomnövekedéssel** számolunk, az alábbi forgalmi megoszlásban¹:

A kistelepüléseknek könyvtárköziben küldött dokumentumok száma	
eredetiben	3 724
elektronikusan	56
fénymásolatban	51

2.3. Információs szolgáltatás

A Berzsenyi Dániel Könyvtár közel **félmillió gyűjteményének** rendelkezésre bocsátásával biztosítja az információhoz és tudáshoz való szabad, korlátozásmentes hozzáférést. Folyamatosan fejleszti **honlapcsaládját** (www.bdmk.hu, www.vasidigitkonyvtar.hu, www.vasikonyvtarak.hu), **online katalógusa 0-24 órában** áll az információkeresők rendelkezésére. Savariensia gyűjteménye széles körű **helyismereti információszolgáltatással** segíti a tudományos kutatómunkát.

A **Vasi Könyvtári Portál egységes keresőfelülettel** nyújt lelőhely információt a kistelepülési szolgáltató helyek gyűjteményéről. **KSZR menüpontja** lehetősége ad arra, hogy közlétegyük a megye kistelepüléseire vonatkozó **adatokat, információkat**, aktuális **híreket és eseményeket**, a községi könyvtáros kollégák munkáját segítő, egységes arculatú **letölthető dokumentumokat**.

¹ Az adatok csak a KSZR településekre vonatkozó könyvtárközi kéréseket tartalmazza.

A Portál által nyújtott információkat a **Vas Megyei KSZR Facebook oldalának** létrehozásával tervezzük bővíteni, dinamizálni.

A **szolgáltatásközvetítésbe bevont városi könyvtárak** saját **honlapja** térségük egyedi információs igényei kielégítésének elsődleges forrása. Ennek támogatása és fejlesztése érdekében tovább folytatjuk 2015-ben indított, a **tájégségi helyismereti információszolgáltatás** körének bővítését szolgáló **digitalizálási** programot.

2016-ban tervezzük a **KSZR szolgáltatásokra** vonatkozó **egységesített információk közzétételét** partnereink honlapján.

Ugyancsak ebben az évben kezdeményezzük a **települési honlapok** helyi **könyvtári** szolgáltató helyekre vonatkozó **információinak megújítását**, a KSZR szolgáltatások közzétételét.

A nyomtatott dokumentumok mellett a helyi lakosság **információs igényének** kielégítésében fontos szerepet játszanak az internetes források. Az elérésükhöz szükséges IKT háttér biztosítása érdekében éves ütemezés alapján, **20** településen tervezzük **korszerű számítógépek** beszerzését.

Az információszolgáltatás részeként nagyon fontos feladat hárul a helyi identitás megőrzését, erősítését segítő **helyismereti információk közvetítésére**, mely többféle módon valósul meg:

- könyvtárunk helyismereti munkájának részeként folyamatosan bővül OLIB adatbázisunkban Vas megye településeiről az **országos, megyei és helyi lapokban** megjelent **feltárt cikkek** száma, melyek bármikor könnyen **visszakereshetők**;
- **nemzetiségi** településeink esetében a 2016-os év feladata a horvát és szlovén nyelvterület **anyanyelvi folyóiratainak** (Hrvatski glasnik, Porabje) visszamenőleges feltárása (a német nyelvterület [Neue Zeitung] helyismereti szempontú folyóirat figyelése folyamatos);
- a BDK Savariensia gyűjteményére alapozva **tovább folytatjuk Községajánló** sorozatunkat (16 település), illetve megjelentetjük a *Vasi Digitális Archívum* újabb darabját (Osffyasszonyfa);
- Jelentős szerepet tölt be KSZR tagkönyvtáraink információellátásában a **KSZR Hírlevél. 2016-ban három szám** közreadását tervezzük.
- **Egységes arculatterv** alapján **szórólapot** készítünk minden újonnan átadott, újra induló szolgáltató helynek, melyen a nyitva tartás adatai mellett az adott Könyvtár, Információs és Közösségi Hely szolgáltatásairól is tájékozódhatnak az érdeklődők.
- 2016-ban minden településre – az egységes arculat jegyében – **új információs táblát** helyezünk ki.
- Esetenként **irodalomkutatással, anyaggyűjtéssel** segítjük a községi szolgáltató referens szolgálatát. A korábbi évek tapasztalata alapján, éves szinten 8-10 különféle irodalomkutatásra irányuló kérésre számíthatunk.

- **Közreműködünk** minden olyan **pályázat** megfogalmazásában és megvalósításában, amely hozzájárul a KSZR szolgáltató helyek működési körülményeinek javításában, korszerűsítésében.

2.4. Közösségi szolgáltatások

2016-ban továbbra is **kiemelt feladatunknak** tekintjük kistelepüléseink lakossága körében olyan **színvonalas és értékközvetítő közösségi programok szervezését**, melyek szorosan **kapcsolódnak az olvasás és a könyvtár népszerűsítéséhez, a digitális írástudás fejlesztéséhez**. Annak érdekében, hogy elképzeléseinket és a helyi igényeket a lehető legnagyobb mértékben összehangoljuk, **igényfelmérést** végezzük mind a **199** településünkön: programajánlónkat minden községi **könyvtáros** kollégának és **önkormányzatnak** megküldjük. A beérkezett programigényeket a megvalósításukhoz szükséges **pénzügyi forrás hozzárendelése** után **összesítjük**, majd valamennyi településünknek elküldjük a **visszajelzést** a 2016. évi KSZR által támogatott könyvtári programlehetőségeikről, törekedve a községek mind szélesebb körének bevonására az országos (Internet Fiesta, Országos Könyvtári Napok) és megyei (Ünnepi Könyvhét) rendezvénysorozatokba.

- Határidők:
programigénylők összesítése: január 30.
visszajelzések kiküldése: március 31. (összefüggésben a KSZR költségvetésének elfogadásával)

Az író-olvasó találkozókat, az olvasáskultúrát népszerűsítő és a hasznos ismeretek átadását szolgáló rendezvényeket közvetlenül a Berzsényi Dániel Könyvtár Szaktanácsadói és Ellátórendszeri Titkársága szervezi. Ennek részeként

- folyamatosan, a betervezett időpontokhoz alkalmazkodva végezzük a rendezvények koordinálását (egyeztetés az előadókkal, helyszínekkel), és készítjük a kapcsolódó plakátokat, meghívókat,
- elkészítjük a rendezvények előadóinak felkérését, megbízási szerződését,
- gondoskodunk a megvalósult programok szakmai teljesítés igazolásáról, a felhasznált pénzügyi keret nyilvántartásáról,
- a lezajlott rendezvények dokumentációját (jelenléti ív, fotóanyag) archiváljuk, a kapcsolódó válogatott képanyagot feltöltjük a Vasi Könyvtári Portál KSZR menüpontjába,
- végezzük –a szerzői jogi előírások alapján– programjaink bejelentését az Artisjus Irodához.

A Berzsényi Könyvtár által közvetlenül koordinált rendezvények mellett továbbra is számítunk a községekben szolgálatot teljesítő kollégák, a helyben élő pedagógusok, óvónők közreműködésére a helyi közösségeket legalább kéthavi rendszerességgel megszólító, kisebb volumenű programok megvalósításában. Ezek tájegységi egyeztetésére a szolgáltatásközvetítésben bevont városi könyvtárakat vontuk be. **2016-ban 959** ilyen jellegű **'kisrendezvénnyel'** számolunk.

2016-ben is tovább folytatjuk a **digitális írástudáshoz** kapcsolódó, nem akkreditált, ingyenes, 20 órás **számítástechnikai tanfolyamainkat**. A **kistelepülési tervezett képzésszám 28**. Ez a

tanfolyami szám kiegészül a **térségközpontú, speciális** használói csoportokat megszólító tanfolyamok számával (6).

Tervezett programok száma – 2016, Vas megye

A program típusa, mely a KSZR szolgáltató könyvtár szervezésében valósult meg 2015-ben	KSZR állami támogatásból és saját forrásból		Európai Unió és hazai támogatásból	
	lebonyolított programok száma	részvevők száma összesen (fő)	lebonyolított programok száma	részvevők száma összesen (fő)
Vetélkedők, versenyek	19	900		
Könyvtárbemutató	5	125		
Tanítási óra iskolai csoportoknak	3	75		
Könyvtári óra iskolai csoportoknak	12	300		
Játékos tevékenység	150	3 750		
Tanfolyam, tréning	170	4 250		
Előadás, konferencia	260	6 500		
Kiállítás	5	125		
Könyvbemutató	20	500		
Műsoros, szórakoztató rendezvény	210	5 250		
Hangverseny	0			
Filmvetítés	10	250		
Használóképzés	10	250		
Digitális kompetenciafejlesztés	28	200		
Egyéb	826	26 650		
Összesen	1 728	43 125		
A programok, melyek egyéb szervezésben, egyéb forrásból valósultak meg a szolgáltató helyen (helyi pályázat, helyi önkormányzat, egyéb)	Lebonyolított programok száma	Részvevők száma összesen (fő)		
Rendezvények száma	674	21 315		
Ebből a használóképzést szolgáló rendezvény				
Összesen	674	21 315		

Különleges lehetőséget kínál a községi könyvtári programkínálatban a KönyvtárMozi, melyhez két körben nyolc településünk kapcsolódott. Az, hogy a magyar filmkultúra értékei akadálytalanul és folyamatosan hozzáférhetővé váljanak érintett településeinken, 2016-ban jelentős munkaidő-ráfordítást és szervező munkát igényel.

2.5. Speciális könyvtári szolgáltatások, dokumentumok, eszközök biztosítása a fogyatékossgal élők számára

- A Berzsényi Dániel Könyvtár központi gyűjteményére alapozva igény szerint biztosítjuk **hangoskönyvek könyvtárközi kölcsönzésének** lehetőségét a kistelepüléseken élő potenciális használók számára.
- A KSZR gyűjtemény fejlesztésekor kiemelt figyelmet fordítunk az **öregbetűs könyvek kínálatának** bővítésére.
- Községi könyvtári programjainkat **adott településeken a helyi szolgáltató hely** és az ott működő **szociális otthon együttműködésére** alapozva tervezzük és szervezzük (Acsád, Peresznye).
- Kistelepülési könyvtárainkban 20 órás **ingyenes számítógépes tanfolyamok** szervezésével segítjük a **hátrányos helyzetben** lévőket a digitális alapismeretek elsajátításában.

- Közreműködünk a központi könyvtárban, térségközpontú rendezvényként siketek és nagyothallók számára szervezett alapkészségeket fejlesztő számítógépes tanfolyamokban.

2.6. Szakmai képzés, továbbképzés

A KSZR szolgáltatási rendszerében képzésére, illetve továbbképzésére az alábbi lehetőségeket kínáljuk Vas megyében:

- rendszeres továbbképzés szakmai napok keretében,
- egyéni szakmai tanácsadás,
- tanfolyamok indítása,
- írásos tájékoztatók készítése.

A községi szolgáltató helyek nem szakképzett munkatársait **alapfokú könyvtárosi tanfolyamon** készítjük fel feladataik ellátására a legfontosabb tudnivalók átadásával.

Tervezett létszám: 10 fő / tanfolyam

Községi könyvtáros kollégák számítógép- és internet-használati alapkészségének fejlesztésére **tanfolyam** indítását tervezzük, ahol felfrissíthetik számítógépes ismereteiket, és gyakorolhatják az elektronikus információkeresés, az országos és megyei adatbázisokban való keresést, illetve az abból való tájékoztatást.

Tervezett létszám: 10 fő / tanfolyam

2013-ban indítottuk útjára *Községi Könyvtárosok Napja* című programsorozatunkat. 2016-ban is **hét** alkalommal tervezzük **térségközpontú szakmai konzultációs napok** szervezését, ahol a résztvevők köre az adott térség községi szolgáltató helyeinek munkatársaiból és a települési önkormányzatok képviselőiből adódik össze.

Tervezett létszám: átlag 30 fő / alkalom

Ezen kívül **két alkalommal** közvetlenül a **BDK**-ba hívjuk községi munkatársainkat, hogy közvetlenül is megismerkedhessenek a központi könyvtárral.

Tervezett létszám: átlag 30 fő / alkalom

2016-ra tervezett *Szakmai Műhelybeszélgetés* programunk témája: **közösség- és közönségszervezés – a helyi kisközösségektől a Facebookig**. A téma megvitatására külső előadót kérünk fel és városi könyvtári partnereinket várjuk. Tervezett létszám: 40 fő / alkalom.

Az **Összefogás** hetének nyitó rendezvényeként szervezzük meg a *XXII. Vas Megyei Könyvtári Napot*. Témája: fenntartható térségfejlesztés – közösségépítés. A megyei hatókörű rendezvény tervezett létszáma 100 fő.

Egyéni szakmai tanácsadás

- helyszíni látogatások alkalmával – havi kiszállási terv szerint: közvetlen szóbeli segítséget adunk a települési könyvtáros munkájához, olvasószolgálati tevékenységéhez;

- szükség szerinti tartjuk a kapcsolatot a fenntartó önkormányzatokkal: ennek részeként a törvényi határidő figyelembe vételével írásos tájékoztatást adunk településük könyvtári szolgáltató helye 2015. évi munkájáról, eredményeiről, az esetleges problémákról;
- folyamatosan válaszoljuk meg az e-mailen, telefonon érkezett szakmai kérdéseket, és előzetes egyeztetés alapján személyes konzultációkat tartunk.

2.7. Eszközbeszerzés

Beszerzendő eszköz megnevezése ²	A szolgáltató helyeken már meglévő eszközök száma összesen	2016-ban beszerezni kívánt eszközök darabszáma az állami támogatás felhasználásával	2016-ban beszerezni kívánt eszközök darabszáma egyéb forrásból
Szolgáltatások kísértékű tárgyi eszközei			
Fejlesztő játékok, eszközök	1 711	200	0
Kiegészítő célbútorok, berendezési tárgyak	382	25	0
Számítástechnikai eszközök, elektronikai eszközök részletezve:			
asztali számítógép+monitor munkaállomás (könyvtáros)	6	0	0
hordozható számítógép (könyvtáros)	49	0	0
hordozható számítógép (használok számára)	23	20	0
multifunkciós eszköz (nyomtató, szkennel)	12	10	0
digitális fényképező	80	5	0
vetítőképernyő	12	5	0
projektor	5	5	0
CD-lejátszó	1	5	0

2016-ban ismételten felmérjük községi szolgáltató helyeink **infrastrukturális adottságait** és **IKT ellátottságát** annak érdekében, hogy pontos képet kapjunk a 2013. évi induláshoz képest történt **változásokról**. Az így kialakult kép alapján készítjük el **részletes fejlesztési tervünket**, figyelembe véve a lehetséges pályázati forrásokat is.

Előzetes terveink között szerepel **fejlesztő játékok, társasjátékok**, illetve **entériórt kiegészítő bútorzat** beszerzése azokon a településeken, ahol a könyvtári berendezés korszerűsítése NKA támogatással valósul meg.

20 településen tervezzük korszerű **számítógépek beszerzését**, az internetes információkeresés, adatbázishasználat biztosítása érdekében.

2.8. A megyei könyvtár által a kistélepülési megállapodásban vállalt további szolgáltatás

- Végezzük a szolgáltató helyek statisztikai adatszolgáltatáshoz kapcsolódó teendőket.

² a táblázat sorai tetszés szerint bővíthetők

- Gondoskodunk a szolgáltató helyek használati előírásainak szakszerű megújításáról, a fenntartó önkormányzatokkal való egyeztetésről.
- Igény szerint szerkesztjük és közreadjuk a kistélepülési szolgáltató helyek közkönyvtári szolgáltatásait népszerűsítő tájékoztatókat.
- Biztosítjuk a szolgáltató helyek használatának rögzítéséhez szükséges könyvtári ügyviteli nyomtatványokat.
- Szükség szerint gondoskodunk a kihelyezett dokumentumok állagmegóvásáról, újraköttetéséről.

3. Szolgáltató könyvtár

A **Berzsenyi Dániel Könyvtár Vas megye legnagyobb és leghosszabb nyitva tartási idővel rendelkező közkönyvtáraként**, közel félmillió gyűjteményével látja el feladatait. Fenntartója Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata. Tevékenységének pénzügyi forrása a megyei és állami feladatainak ellátását biztosító kiegészítő állami támogatás, amely kiegészül a fenntartó önkormányzat költségvetési támogatásával és saját bevételeivel.

Általános gyűjtőkörű közkönyvtár. **Forrásértékű** helyismereti **Savariensia gyűjteményével** a helytörténeti kutatómunka megkerülhetetlen bázisa. A kulturális törvény előírásainak megfelelően **ODR szolgáltató könyvtárként** fogadja és teljesíti a hozzáérkező könyvtárközi kéréseket (2015-ben teljesített kérések száma: 4 252).

A Berzsenyi Könyvtárnak – kiegészülve a városi fiókkönyvtári hálózat forgalmi adataival – **2015-ben 11 846 fő regisztrált használója volt. A kölcsönzött dokumentumok mennyisége meghaladta a 340 000 kötetet.** Munkatársi létszáma 45,5 fő.

A **KSZR szolgáltatás** napi feladatait a **Szaktanácsadói és ellátórendszeri titkárság** végzi (három fő könyvtáros, egy fő rendezvényszervező, és egy fő gépkocsivezető/könyvtárkezelő osztott munkakörben). Az beszerzett dokumentumok állományba vétele a feldolgozó osztály feladata. A községi könyvtárak olvasásnépszerűsítő programjainak megvalósításában – munkaidőn túli külön megbízással – a központi könyvtár olvasószolgálati munkatársai is részt vesznek. A kötetzeti, javítási munkákat a könyvtár kötetzeti műhelye végzi. A feladatellátást az igazgató felügyeli.

2015. április 1-től a gazdálkodási feladatokat az Egészségügyi és Kulturális Gazdasági Ellátó Szervezet végzi. A könyvtárban egy fő 6 órás gazdasági ügyintéző – szintén a GESZ alkalmazottja – maradt. A változás nagymértékben megnövelte az ellátandó feladatok körét a KSZR minden szolgáltatási területén.

4. Minőségfejlesztés, minőségirányítás, a szolgáltatás dokumentálása

A KSZR szolgáltatási rendszerének indulásakor teljes körűen felmértük a kapcsolódó települések könyvtári szolgáltató helyeinek adottságait (elhelyezés, állomány, infrastruktúra, akadálymentesítés). Készítettünk SWOT elemzést, megfogalmaztuk a jövőképet, a fő célokat. 2014-ben elkészítettük a Vas Megyei KSZR gyűjtőköri szabályzatát. **2016-ra** a következő **feladatokat** tervezzük:

- Szabályzatok:
  - o A könyvtári, információs és közösségi helyek egységes használati szabályzatának elkészítése.
- Folyamatleírások és folyamatábrák készítése, folyamatgazdák kijelölése.
- Kommunikációs háló készítése (belső-külső partnerek azonosítása).
- A könyvtári szolgáltató helyek adottságaira vonatkozó felmérés megismétlése.
- Könyvtári rendezvényekhez kapcsolódó elégedettségmérés.

5. Kommunikáció dokumentálása

Kommunikációs cél a KSZR szolgáltatás eddiginél hatékonyabb bemutatása, népszerűsítése, széles körű tájékoztatás.

Célcsoportok:

- KSZR szolgáltató helyek potenciális használói, az érintett kistélepülések lakossága.
- Kistélepülési önkormányzatok.
- Helyi kulturális, oktatási intézmények, civil szervezetek.

A szolgáltatásnépszerűsítés eszközei:

- Egységes arculati elemek (logó) használata.
- KSZR rendezvényekhez kapcsolódó plakátok, meghívók készítése.
- Média megjelenés (rádió, TV, nyomtatott sajtó [megyei napilap, helyi újságok]) kezdeményezése.
- A Vas Megyei Könyvtári Portál KSZR menüpontjának tartalommal való folyamatos feltöltése.
- Szolgáltató helyek tájékoztató táblájának elkészíttetése és kihelyezése.

Szombathely, 2016. március 31.

.....
Nagy Éva
könyvtárigazgató